

Grŵp Cydweithredol Cymru Dros Atal Trais (AVC)

Canllawiau i'r Heddlu

Partneriaeth
Cydwasaethau
Gwasanaethau Cronfa Risg Cymru,
Shared Services
Partnership
Welsh Risk Pool Services

Grŵp Cydweithredol Cymru dros atal Trais
Anti-Violence Collaborative Wales

Grŵp Cydweithredol Cymru dros atal Trais (AVC)

Canllawiau i'r Heddlu

I gael arweiniad llawn, cyfeiriwch at y cytundeb CGY 'Ymatebion Gorfodol i Drais mewn Gofal Iechyd' (ORV).

Adran 1	Canllawiau i Ymchwilyr yr Heddlu pan fydd staff y GIG yn adrodd am ddigwyddiad	T.3
Adran 2	Canllawiau i staff y GIG ar Gwblhau Meddyliol Ffurflen Gyfarwyddyd Iechyd Cychwynnol	T.4
Adran 3	Atodiad A - Ffurflen Ganllaw Cychwynnol Enghreifftiol Iechyd Meddwl (FFURFLEN G)	T.6
Adran 4	Ffurflen Nodiadau Esboniadol ar gyfer Troseddwr sy'n Agored i Niwed yn Feddyliol	T.9
Adran 5	Ffurflen Troseddwr Agored i Niwed yn Feddyliol	T.10

Sgwâr QR hwn yn ymwneud â'r ddogfen hon
mwy am Gydweithredol
Gwrth-drais Cymru

Partneriaeth
Cydwasaethau
Gwasanaethau Cronfa Risg Cymru.
Shared Services
Partnership
Wales Risk Pool Services

Grŵp Cydweithredol Cymru dros atal Trais
Anti-Violence Collaborative Wales

Nid yw Cam-drin yn Dderbyniol

Canllaw i Ymchwilwyr yr Heddlu pan fydd staff y GIG yn adrodd am digwyddiad.

I gael arweiniad llawn, cyfeiriwch at y ddogfen 'Ymatebion Gorfodol i Drais mewn Gofal Iechyd' (ORV) Grŵp Cydweithredol Cymru Dros Atal Trais (AVC).

N

Staff y GIG yn adrodd am ddigwyddiad i wasanaeth yr heddlu. Digwyddiad wedi'i raddio ar wybodaeth a ddarparwyd gan y galwr.

H

Cael cyswllt â dioddefwr staff y GIG, cymryd camau cadarnhaol, ystyried pwerau arestio a Deddf Ymosodiadau ar Weithwyr Brys (Troseddau) 2018.

S

Ni ddylai staff sy'n gweithio i GIG Cymru gael eu hannog i beidio ag adrodd am ddigwyddiad a gyflawnwyd gan berson a allai fod â chyflwr iechyd meddwl a/neu anabledd dysgu. Nid yw galluedd meddyliol yn rhwystr i ymchwiliad.

R

Gofyn am ddatganiadau gan dystion a chymryd datganiadau cyn gynted â phosibl. Os yw'r sawl sydd dan amheuaeth yn y ddalfa, dylai datganiadau allweddol fod ar gael o fewn cyfnod rhesymol o amser.

E

Casglu tystiolaeth e.e. teledu cylch cyfyng, tystiolaeth feddygol.

S

Iechyd meddwl a/neu anabledd dysgu'r sawl a ddrwgdybir. Gall staff y GIG ddarparu gwybodaeth os yw'r sawl a ddrwgdybir yn glaf. Gellir defnyddio Ffurflen G Arweiniad Cychwynol Iechyd Meddwl.

P

Darparu diweddiadau a chytuno ar ddull ac amlder cyswllt gyda'r dioddefwr.

O

Unwaith y bydd y sawl a ddrwgdybir yn cael ei gyfweld, ystyried amodau mechnïaeth.

N

Y camau nesaf - ystyried sefyllfa dystiolaethol a lle bo'n berthnasol cyfeirio at y CPS.

D

Darparwch wybodaeth am gymorth i ddiodesfwyr i staff y GIG .

2. Canllawiau i staff y GIG ar Gwblhau Iechyd Meddwl

Pan wneir cwyn droseddol i'r heddlu, er enghraifft ymosodiad, dylai staff y GIG fod yn ymwybodol y gall yr heddlu ofyn am farn ynghylch cyflwr meddwl y troseddwr ar yr adeg y digwyddodd y digwyddiad.

Gall gweithwyr iechyd proffesiynol wneud hyn yn syml ac yn effeithiol drwy lenwi'r ffurflen a elwir yn **Ffurflen Gyfarwyddyd Cychwynnol Iechyd Meddwl G** sydd wedi'i chynnwys yn y Grŵp Cydweithredol Cymru Dros Atal Trais (AVC) **Ymatebion Gorfodol i Drais mewn Gofal Iechyd** (ORV), Rhan 2, Atodiad D .

Mae staff y GIG wedi cael yr wybodaeth ganlyinol ar 'Ffurflen G', o ran beth ydyw a sut i'w gwblhau .

Pam mae'r heddlu'n fy holi am gyflwr meddwl y person fu'n troseddu?

Pan wneir cwyn i'r heddlu am drosedd, e.e. ymosodiad, rôl yr heddlu yw casglu tystiolaeth am yr hyn a ddigwyddodd. Bydd yr heddlu'n ystyried y dystiolaeth a lle bo'n berthnasol yn ei chyfeirio at Wasanaeth Erlyn y Goron (CPS).

Bydd Gwasanaeth Erlyn y Goron yn asesu'r deunydd ac yn penderfynu a oes digon o dystiolaeth a budd y cyhoedd i gychwyn erlyniad.

Wrth gasglu tystiolaeth efallai y bydd yr heddlu am wybod a oedd gan y sawl a droseddodd ddealltwriaeth o'r hyn yr oedd yn ei wneud ac a oedd ganddo unrhyw reolaeth dros ei weithredoedd ar adeg y digwyddiad. **Y rheswm y maent yn gofyn am hyn yw oherwydd bod yr wybodaeth yn allweddol i'r CPS pan fyddant yn asesu'r ffeil dystiolaeth a ddarperir gan yr heddlu.**

Beth yw Ffurflen G?

Mae Ffurflen G yn ffurflen a ddyfeisiwyd gan Wasanaeth Erlyn y Goron Cymru, yr Heddlu a chyrff y GIG ledled Cymru i helpu staff y GIG wrth wneud cwyn droseddol i'r heddlu. Mae Ffurflen G yn Atodiad D i ddogfen bolisi fwy o'r enw **Ymatebion Gorfodol i Drais mewn Gofal Iechyd** (ORV) Rhan 2, sef cytundeb a lofnodwyd gan gyrff y GIG, yr Heddluoedd a Gwasanaeth Erlyn y Goron Cymru. Mae'r cytundeb hwn yn llywodraethu'r ymatebion y dylai sefydliadau eu hystyried wrth ymdrin â thrais yn erbyn staff.

Pwy sy'n llenwi'r ffurflen?

Gall Gweithwyr Iechyd Proffesiynol Cofrestredig lenwi'r ffurflen. Yn ddelfrydol, dylai'r person sy'n llenwi'r ffurflen fod wedi bod yn bresennol, ond nid yn ddiodefwr y digwyddiad. Fodd bynnag, os oedd y diodefwr ar ei ben ei hun, yna gall lenwi'r ffurflen. Y rheswm am hyn yw ceisio cadw rhywfaint o ddiueddrwydd yn y broses.

Sut ydw i'n llenwi'r ffurflen?

Ffurflen fer yw hon, sy'n gofyn am wybodaeth sylfaenol am y digwyddiad a'r sawl dan sylw. Mae'r wybodaeth i'w chwblhau yn yr adrannau a ddarperir. Yna mae'n gofyn pedwar cwestiwn byr lle gofynnir am 'Ie' neu 'Na', ynghyd ag unrhyw wybodaeth ategol y mae'r sawl sy'n ei chwblhau yn dymuno ei darparu. **Nid yw hwn yn adroddiad llawn ar iechyd meddwl yr unigolyn dan sylw.** Nid yw'r ffurflen ond i nodi, ym marn y person sy'n llenwi, a oedd gan y person ddealltwriaeth o'r hyn yr oeddent yn ei wneud a rheolaeth dros eu gweithredoedd **pan ddigwyddodd** y digwyddiad

Beth yw pwrpas y ffurflen?

Nid yw'r ffurflen yn adroddiad meddygol, ond mae'n ddogfen ddefnyddiol i helpu gyda phenderfyniadau ar sut i fynd ymlaen â'r achos. Efallai y bydd angen rhagor o wybodaeth a gallai hyn gynnwys adroddiad meddygol llawn i'w ddarparu yn ddiweddarach.

Beth ddylwn i ei wneud gyda'r ffurflen wedi'i chwblhau?

Dylid rhoi'r ffurflen wreiddiol i'r heddlu.

Ble gallaf ddod o hyd i gopi o'r ffurflen?

Mae copi o Ffurflen G i'w weld yn **Ymatebion Gorfodol i Drais mewn Gofal Iechyd (ORV)**, Rhan 2, yn Atodiad D.

Atodiadau

Atodiad A – Yn rhoi enghraifft o Ffurflen G wedi'i llenwi.

3. Atodiad A

Enghraifft o Ganllaw Cychwynol Iechyd Meddwl (FFURFLEN G)

Mae Ffurflen G Arweiniad Cychwynol Iechyd Meddwl o fewn y cytundeb 'Ymatebion Gorfodol i Drais mewn Gofal Iechyd' (ORV), Rhan 2, Atodiad D.
Ymchwiliad yr Heddlu: canllawiau lle y dylid asesu cyflwr iechyd meddwl y sawl a ddrwgdybir

.I'w darparu i'r heddlu gan aelod priodol o staff y GIG.

Cyfeirnod Digwyddiad HS /Datix:

ABHB1234

Trosedd Honedig :

Ymosodiad Corfforol

Dyddiad y Digwyddiad: 01.01.24

Amser y Digwyddiad: 01:35

Enw(au) Dioddefwr: Jane Miggins

Lleoliad y digwyddiad: Cilfach C, Ward B, Ysbyty

Manylion am y digwyddiad: Ymosododd y claf Joe Bloggs ar Jane Miggins trwy dynnu ei gwallt a'i dyrnu yn ei hwyneb gyda dwrn ei law dde a welwyd gan ddau aelod o staff.

Enw(au) y tystion: Marie Jones a Faith Olugwe

A yw'r dioddefwr yn cydsynio i gysylltiad gan Reolwr Achosion Trais ac Ymddygiad Ymosodol GIG Cymru neu aelod staff cyfatebol: Do / Naddo
Os ydy, rhowch rif cyswllt: 07123456789

GWEITHIWR GOFAL IECHYD PROFFESIYNOL SY'N CWBLHAU'R FFURFLEN

Enw: Paul abcd

Teitl Swydd: Rheolwr y Ward

Rhif Cyswllt: 01633 123123

Cyfeiriad e-bost:
paul.abcd@wales.nhs.uk

MANYLION DEFNYDDWYR GWASANAETH

Enw: Joe Bloggs

Dyddiad Geni: 01/01/1987

Rhif Defnyddiwr Gwasanaeth: 124 432 123

Cyfeiriad os nad yw'n glaf mewnol: 123 Stryd Fawr, Tref, NP80 1AB

Wedi'i gadw dan Ddeddf Iechyd Meddwl 1983?

Ticiwch ydy nac ydy

Ydy

Nac ydy x

Os Ydy, Adran 2 neu Adran 3 ac ati:

Cwbl Gyfrinachol – adroddiad meddygol digwyddiad

Mae'r rhan hon o'r ffurflen i'w defnyddio gan yr heddlu/Gwasanaeth Erlyn y Goron wrth wneud penderfyniadau ymchwiliad cychwynnol/erlyniad ac ni fwriedir iddi ddisodli'r angen am ddatganiadau ac adroddiadau tystion pe bai'r mater yn mynd ymlaen i'r llys. Mae'n bosibl y caiff y ffurflen hon wedi'i chwblhau ei datgelu i'r llys.

Cyflwr Meddyliol Defnyddiwr Gwasanaeth: defnyddiwch eich barn a'ch crebwyll proffesiynol i ateb y cwestiynau isod sy'n ymwneud â'r defnyddiwr gwasanaeth uchod. Gall Nyrs Gofrestredig neu Feddyg lenwi'r ffurflen hon.

A fyddech chi'n ystyried bod y defnyddiwr gwasanaeth ar adeg y drosedd honedig yn gallu deall ei weithredoedd?

Ticiwch byddwn neu na fyddwn a rhowch farn/enghraifft pam	Byddwn x	Na fyddwn
---	-------------	-----------

Sylwadau:

e.e. 'Cyn y digwyddiad dywedodd y claf wrth nyrs ei fod yn mynd i'w tharo a gadael y ward ac ni fydd yr heddlu'n gwneud unrhyw beth, meddai: 'Fe wadaf y peth oherwydd gallaf!'.

A fyddech chi'n ystyried bod y defnyddiwr gwasanaeth ar adeg y drosedd honedig yn gallu rheoli ei weithredoedd?

Ticiwch byddwn neu na fyddwn a rhowch farn/enghraifft pam	Byddwn x	Na fyddwn
---	-------------	-----------

Sylwadau:

e.e. 'Roedd y claf yn dawel yn ystod y sifft, wedi cymryd meddyginiaeth XXX ac yn dweud ei fod eisiau `mynd adref'.

A fyddech chi'n ystyried bod y defnyddiwr gwasanaeth yn gallu deall y broses gyfreithiol os ceisir erlyniad (fel yr hyn y mae'n cael ei gyhuddo ohono a rhoi cyfarwyddiadau i gyfreithiwr pe bai'r mater yn cael ei gyfeirio at y llys?)

Ticiwch byddwn neu na fyddwn a rhowch farn/enghraifft pam	Byddwn x	Na fyddwn
---	-------------	-----------

Sylwadau:

e.e. 'Mae gan y claf y gallu i ddeall yr hyn sy'n cael ei ddweud wrtho oherwydd....'

A fyddech yn ystyried y byddai erlyn y defnyddiwr gwasanaeth yn niweidiol i'w gynllun gofal?

Ticiwch byddwn neu na fyddwn a rhowch farn/enghraifft pam	Ydy	Nac ydy x
---	-----	-----------

Sylwadau:

e.e. 'Ni fyddai erlyniad y claf yn effeithio ar ei gynllun gofal oherwydd.....'

Llofnod: P.abcd

Ysgrifennwch eich enw mewn print bras: Paul Abcd

Teitl y Swydd: Nyrs xyz

Dyddiad: 02/01/24

Manylion Swyddog Heddlu sy'n Mynychu -		
Enw: <i>Jones</i>	Rhif Coler: <i>PC 234</i>	
Enw: <i>Evans</i>	Rhif Coler: <i>PC 4321</i>	
Digwyddiad / Cyfeirnod yr Heddlu:		
e.e. rhif log 123 ar 01/01/24 a/neu rif y digwyddiad 2400056789		
Manylion Rheolwr Achos GIG Cymru neu staff cyfatebol		
Ffôn Symudol:	Desg:	E-bost:

Sicrhewch fod copi yn cael ei ddarparu i'r heddlu.

4. Ffurflen Nodiadau Esboniadol ar gyfer Troseddwr sy'n Agored i Niwed yn Feddyliol

1. Mae'r nodiadau hyn yn amlinellu pam mae'r heddlu yn gofyn am yr wybodaeth drosodd a sut mae'r wybodaeth hon yn berthnasol wrth ystyried a ddylid arestio a/neu erlyn troseddwr sy'n agored i niwed yn feddyliol.
2. Mae p'un a gafwyd diagnosis ffurfiol ai peidio yn berthnasol i benderfynu a yw erlyniad yn digwydd. Os yw cyfreithiwr Gwasanaeth Erlyn y Goron yn gwybod bod diagnosis ffurfiol wedi'i gyrraedd, a allai fodloni'r meini prawf ar gyfer adrannau amrywiol o Ran III Deddf Iechyd Meddwl 1983 yna gallant ystyried y canlyniadau Rhan III hynny wrth ystyried manteision erlyniad. Efallai na fydd hyn yn bosibl os oedd y diagnosis yn aneglur.
3. Mae barn y Meddyg neu'r Seicolegydd yn hanfodol, nid yn unig oherwydd dylai penderfyniadau cyfreithiol i erlyn gynnwys ystyriaeth o effaith erlyniad ar iechyd meddwl y troseddwr, ond hefyd oherwydd y gallai fod yn berthnasol ystyried eu barn ar:
 - Cyd-destun y drosedd
 - Effaith ar y ward/ysbyty
 - Effaith ar gleifion eraill
 - Perthnasedd ymdrechion blaenorol nad oeddent yn seiliedig ar erlyniadau i reoli ymddygiad
 - Perthnasedd unrhyw ddigwyddiadau tebyg blaenorol
 - Unrhyw gynnydd mewn difrifoldeb ymddygiad
 - A yw'r Meddyg neu'r Seicolegydd o'r farn bod y troseddu yn gysylltiedig â neu wedi'u hachosi gan yr anhwylder meddwl neu gyd-ddigwyddiad iddo
 - Presenoldeb unrhyw rwystr clinigol i erlyniad troseddol; e.e. meddyginiaeth. (Mae unrhyw rwystrau clinigol i erlyn yn faterion i'r seiciatrydd perthnasol (h.y. lefelau uchel o feddyginiaeth a fyddai'n effeithio ar y gallu i ragweld canlyniadau gweithredoedd neu gyflyrau seicotig arbennig o aciwt a fyddai'n effeithio ar y gallu i brofi mens rea.)
4. Mae penderfyniad erlyniad yn golygu cydbwysu llawer o ffactorau yn ofalus a allai fod yn gymhleth. Yn ôl y gyfraith, rhaid i hyn gynnwys ystyried a yw er lles y cyhoedd i erlyn. Effeithir ar brawf lles y cyhoedd gan y cynllun rheoli seiciatrig ar gyfer y troseddwr hwnnw ac unrhyw ddewisiadau amgen i erlyn a allai fod ar gael bryd hynny .
5. Os yw troseddwr yn cael ei ymchwilio nawr am ymosod ar staff a oedd wedi gwneud hynny o'r blaen (p'un a adroddwyd/erlynwyd ai peidio), mae gwybodaeth o'r fath yn uniongyrchol berthnasol i benderfyniad yr erlyniad. Er enghraifft, os yw wedi digwydd cyn ei bod yn haws dangos bod angen erlyniad i atal troseddu pellach a risg i staff a chleifion.
6. Mae p'un a yw claf yn ceisio cydymffurfio â'i gynllun rheoli a chydweithredu â gweithwyr proffesiynol ai peidio yn berthnasol. Os yw'n absennol o'r ysbyty (dro ar ôl tro), mae'r hyder y ceisir cosb heb fod yn ffurfiol ynddo yn lleihau.

5. Ffurflen Troseddwr Agored i Niwed yn Feddyliol

Mae'r ffurflen hon i'w chael yn y cytundeb 'Ymatebion Gorfodol i Drais mewn Gofal Iechyd' (ORV), Rhan 2, Atodiad E.

Heddlu'n gwneud cais am wybodaeth gan y gwasanaeth iechyd.

Er mwyn gwneud asesiad llawn i weld a ddylai unigolyn sydd wedi'i gyhuddo o droseddu gael ei arestio, ei gyhuddo neu ei ddargyfeirio o'r system cyfiawnder troseddol, mae'r heddlu'n ceisio'r wybodaeth ganlynol os yw ar gael gan y GIG (neu ddarparwr gofal iechyd arall).

Rhowch fanylion y troseddwr honedig a'r digwyddiad:

Dylai Swyddogion Ymchwilio ddileu, os nad yw'n briodol i'r ymchwiliad:

- Beth yw barn y Meddyg neu'r Seicolegydd ar erlyn? A oes unrhyw rwystrau clinigol iddo? Rhowch amlinelliad o'r cynllun rheoli gofal os na fydd erlyniad yn digwydd.
- Unrhyw droseddu nas hysbyswyd yn flaenorol, sy'n berthnasol i'r ymchwiliad presennol.
- Unrhyw hanes blaenorol o ddianc o ofal seiciatrig .
- Unrhyw fethiant hysbys i ddychwelyd o absenoldeb a17 DIM.
- Unrhyw fethiant perthnasol hysbys i gydymffurfio â chynlluniau gofal, gan gynnwys unrhyw raglen feddyginiaeth.
- Gwybodaeth am unrhyw droseddu a fwriedir.
- Gwybodaeth am unrhyw fygythiadau parhaus i iechyd a diogelwch unrhyw berson.
- Beth yw statws cyfreithiol y person dan Ddeddf Iechyd Meddwl 1983?

Gofynnir am yr wybodaeth hon er mwyn cynnal ymchwiliad troseddol i drosedd o**[nodwch]**. Mae'r wybodaeth hon yn uniongyrchol berthnasol i ba un a ddygir cyhuddiadau troseddol a/neu a yw mechnïaeth yn briodol; penderfyniadau sy'n ofynnol gan **[rhowch enw'r heddlu]** gan Ddeddf yr Heddlu a Thystiolaeth Droseddol 1984. **Darparwch unrhyw wybodaeth/rhesymau perthnasol ychwanegol, gan gynnwys cadarnhad pam fod angen datgelu nawr:**

Cyfeirnod (carchar/trosedd):

Llofnod y swyddog.....

Nodiadau pellach i gefnogi'r cais (Swyddog Ymchwilio)

Cyfeirnod (carchar/trosedd):

Llofnod y swyddog.....

Nodiadau gan Feddyg neu Seicolegydd mewn ymateb i'r cais:

Llofnod:.....Amser/dyddiad:.....

..... Enw:

Swydd Broffesiynol :.....